

การทดลองที่ 4 วงจรบวกเลขโดยใช้วิธี Schematic บนบอร์ด FPGA

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาฝึกใช้งานโปรแกรมทูลช่วยการออกแบบวงจรดิจิทัลเป็น
2. เพื่อให้นักศึกษาฝึกการใช้งาน FPGA

หมายเหตุ ให้อ่านเอกสารการทดลองและเอกสารประกอบให้ครบก่อนเริ่มทำการทดลอง

บทนำ

การทดลองนี้แตกต่างจากการทดลองที่ผ่านมา นักศึกษาจะได้รู้จักการออกแบบวงจรด้วยการวาดรูป (Schematic Circuit) และบันทึกโปรแกรมลงในชิป Field Programmable Gate Array (FPGA)

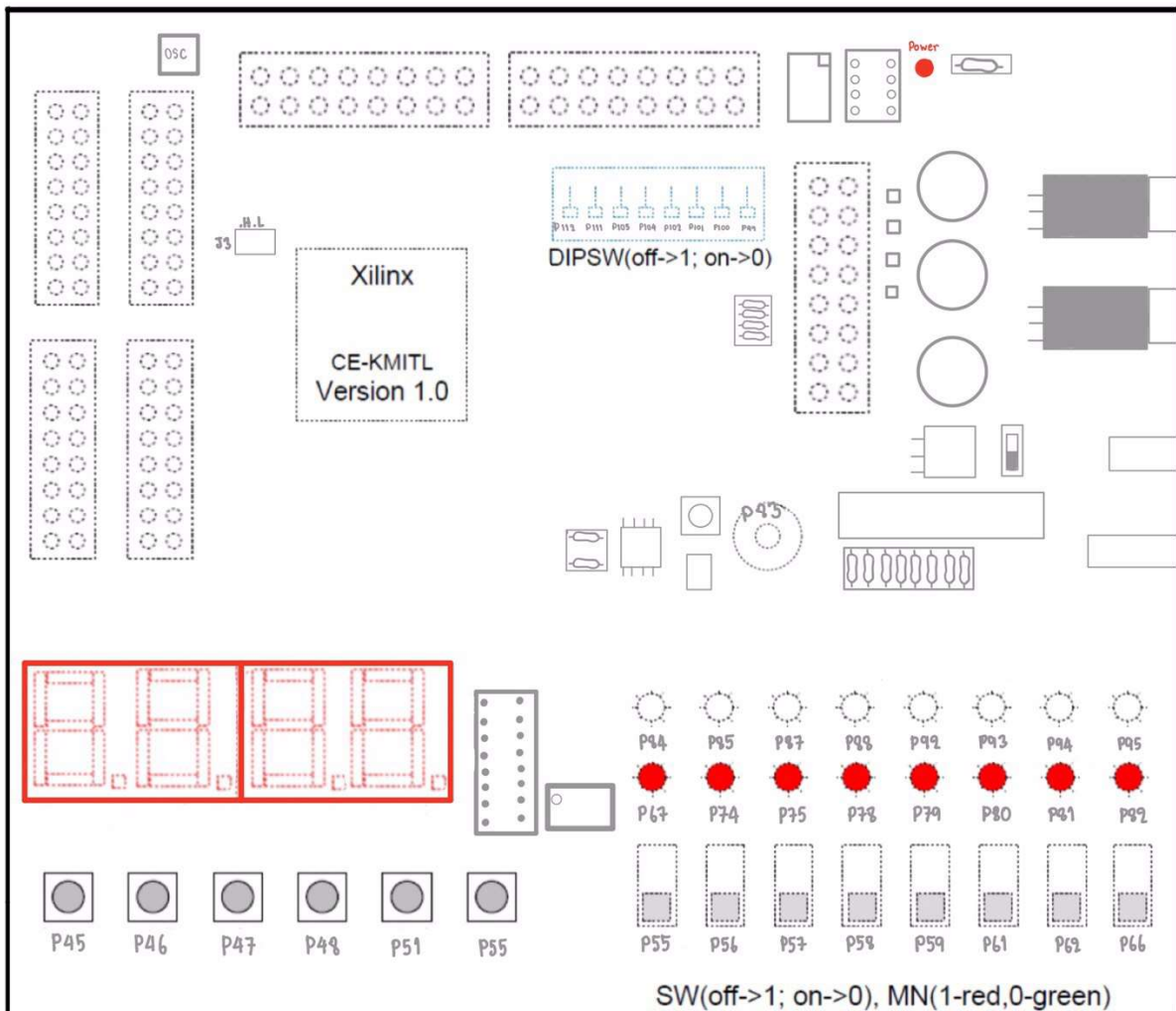
โปรแกรม ISE Xilinx WebPACK

นักศึกษาที่มีหนังสือ “ออกแบบไอซีดิจิทัลด้วย FPGA และ CPLD ภาคปฏิบัติ โดยใช้วิธี Schematic ซอฟต์แวร์ทูล ISE WebPACK” ให้อ่านหนังสือก่อนการทดลองในบทที่ 1 และ 2 ก่อน
บอร์ดทดลอง

วงจรดิจิทัลในปัจจุบันมีความซับซ้อนสูงทำให้การปรับแก้ไขวงจรทำได้ยาก การลากสายไฟ การติดตั้งไอซีเพิ่มเติมเพื่อปรับเปลี่ยนการทำงานของวงจรทำได้ยาก จึงมีการใช้ไอซีที่สามารถโปรแกรมวงจรได้ ซึ่งมีหลายแบบไม่ว่าจะเป็น Generic Logic Array (GAL), Programmable Array Logic (PAL), Programmable Logic Device (PLD), Complex Programmable Logic Device (CPLD) และ Field Programmable Gate Array (FPGA) ซึ่งล้วนแต่มีลักษณะที่ต่างกัน ทั้งขนาดจำนวนเกต ภาวการณ์คงอยู่ของโปรแกรม/ข้อมูล การโปรแกรม โดยการทดลองนี้ใช้งาน FPGA

FPGA มีหลายบริษัทเป็นผู้ผลิต แต่มีสองบริษัทใหญ่คือ Xilinx กับ Altera โดยตระกูลผลิตภัณฑ์ของ Xilinx ที่นิยมกันคือตระกูล Spartan รุ่นเทคโนโลยีขนาด 45nm และตระกูล Virtex รุ่นเทคโนโลยีขนาด 28nm ทางด้าน Altera ตระกูลผลิตภัณฑ์ที่นิยมคือตระกูล Stratix รุ่นเทคโนโลยีขนาด 40nm และ 28nm การทดลองในวิชานี้ใช้ Xilinx Spartan-6 รุ่นเทคโนโลยีขนาด 45nm

ทั้งนี้ Spartan-6 ที่ใช้ในการทดลองคือรุ่น XC6SLX9 มีความจุขนาด 400,000 เกต จำนวนเกตยังสามารถสร้างวงจรที่มีขนาดใหญ่และซับซ้อนได้ จุดอ่อนที่ต้องระวังของ FPGA คือมีอายุการใช้งานจำกัด กล่าวคือสามารถเขียนโปรแกรมลงได้ไม่เกิน 20,000 ครั้ง จากนั้นต้องเปลี่ยนไอซี FPGA ใหม่ การเขียนโปรแกรมลง FPGA ทำได้โดยใช้สายซึ่งใช้มาตรฐานการเชื่อมต่อแบบ Joint Test Action Group (JTAG) และส่งผ่านโปรแกรมด้วย Parallel Port to JTAG (ปัจจุบันนิยมใช้ USB to JTAG มากกว่า)

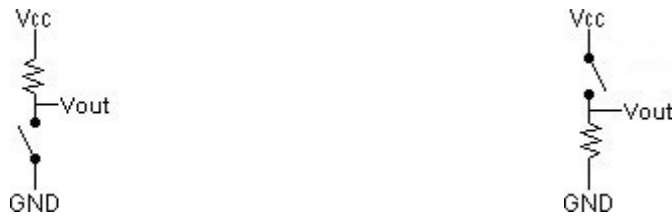

รูปที่ 1 เลย์เอาต์ของบอร์ด FPGA รุ่น XC6SLX9

ตัวอย่างบอร์ด FPGA ดังรูปที่ 1 นั้นหมายเลข Pxx ต่างๆ ระบุถึงขาที่เชื่อมกับตัวชิป FPGA นั้นจึงไม่ควรสัมผัสตัวไอซี ขา และส่วนประกอบในบอร์ด เนื่องจากไฟฟ้าสถิตจากร่างกายอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ไอซี อีกทั้งเหงื่อทำให้เกิดอ็อกไซด์ที่ขาและส่วนประกอบโลหะในวงจร

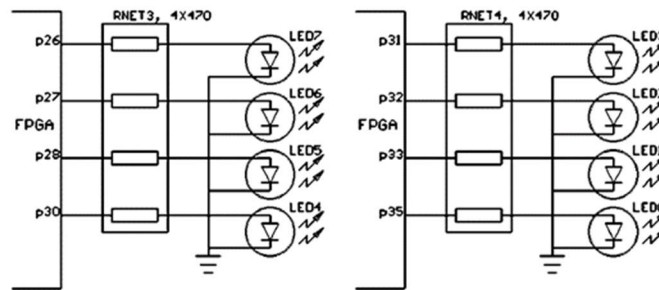
วงจรภายในของบอร์ดทดลอง

- **สวิตช์ (SW0 – SW7)** ลักษณะการต่อภายในวงจรเป็นการต่อแบบ R - Pull Up ดังรูปที่ 2 ซึ่งตัวต้านทานต่อเข้า VCC เพื่อรักษาระดับของแรงดันให้คงที่ วงจรจึงอยู่สถานะลอจิก "1" ตลอดเวลา และเมื่อเลื่อนสวิตช์จะให้สถานะลอจิก "0" หรือที่เรียกว่า Active Low เพราะจะทำงาน (ON) เมื่อกระแสไฟฟ้าไหลลงกราวด์ วงจรแบบ Pull Up ได้รับความนิยมมากเพราะกันสัญญาณรบกวนได้ดี ฉะนั้นเมื่อเลื่อน SW = OFF ให้ "1" และ ON ให้ "0"

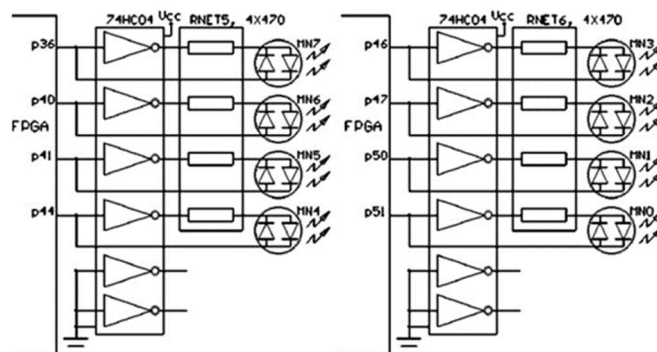
รูปที่ 2 วงจร R-Pull Up (ซ้าย) และวงจร R-Pull Down (ขวา)

- หลอด LED0 – LED7 ลักษณะวงจรเป็นดังรูปที่ 3 สัญญาณลอจิกจาก FPGA ผ่าน R ความต้านทาน 470 Ω เพื่อจำกัดกระแสป้องกัน LED เสียหาย ฉะนั้นเมื่อกำหนดให้ Pxx ดังกล่าวเป็น “1” หลอด LEDx จะสว่างเป็นสีแดง และเมื่อกำหนดให้ Pxx เป็น “0” LED จะไม่สว่าง

รูปที่ 3 วงจรขับ LED สีแดง

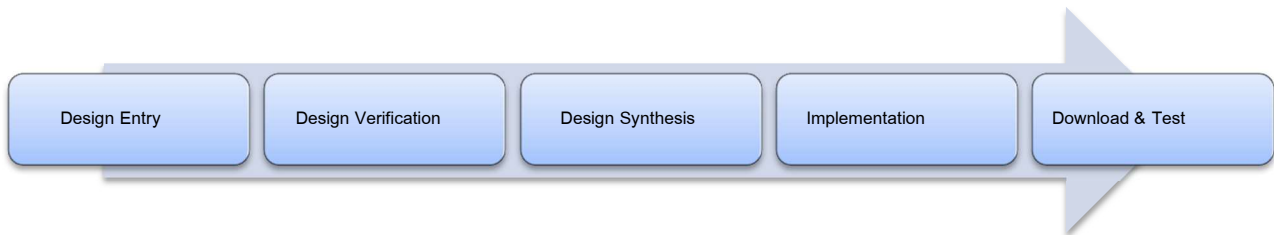
- หลอด LED สองสี (MN0 – MN7) ลักษณะวงจรขับแสดงดังรูปที่ 4 ลักษณะวงจรมีอินเวอร์เตอร์ทำหน้าที่กลับบิตโดยต่ออนุกรมกับ LED กับ R ความต้านทาน 470 Ω เพื่อจำกัดกระแสป้องกัน LED เสียหาย หากลอจิกที่ขา P36 (รุ่นที่ใช้ในการทดลองคือ P84) เป็น “1” จะได้ผลลัพธ์ไปยัง LED เป็น “0” กระแสย้อนไหลผ่าน LED ดวงซ้ายมือทำให้ติดสว่าง แต่หากขา P36 เป็น “0” กระแสจะมีทิศทางกลับกัน LED ดวงขวามือจึงติดสว่างแทน ฉะนั้นเมื่อกำหนดให้ Pxx ดังกล่าวเป็น “1” หลอด MNx จะสว่างเป็นสีแดง หากเป็น “0” จะเป็นสีเขียว และกำหนดเป็นสัญญาณนาฬิกาจะติดสลับไปมาเป็นสีส้ม

รูปที่ 4 วงจรขับ LED สองสี

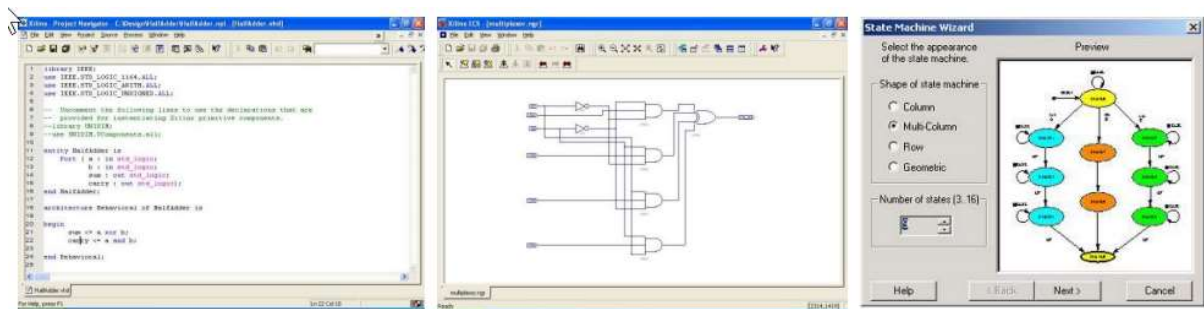
ขั้นตอนการออกแบบวงจรอย่างย่อของ version 14.7(ฉบับเต็ม version 8.1i ดูในหนังสือ)

กระบวนการออกแบบวงจรดิจิทัลด้วย FPGA มีทั้งหมด 5 ขั้นตอนดังนี้

รูปที่ 5 กระบวนการออกแบบ 5 ขั้นตอน

1. **Design Entry** การสร้างวงจรด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สร้างด้วยภาษา VHDL หรือ Verilog สร้างด้วยวิธีการออกแบบผังวงจร (Schematic Design) และสร้างด้วยแผนภูมิสถานะ (State diagram) ดังรูปที่ 6 ซึ่งการทดลองครั้งนี้สร้างวงจรด้วยวิธี Schematic Design

รูปที่ 6 ขั้นตอนการสร้างวงจรดิจิทัลทั้ง 3 แบบ

2. **Design Verification** การตรวจสอบวงจรที่ออกแบบเป็นการนำวงจรที่ออกแบบมาตรวจสอบความถูกต้องด้วยโปรแกรมจำลองการทำงาน โดยทั่วไปมีการจำลองการทำงานใน 3 ระดับคือ
 - **Behavioral Simulation** การจำลองเฉพาะพฤติกรรมของวงจรโดยยังไม่คิดถึงโครงสร้างภายใน เพื่อได้แบบจำลองการทำงานเบื้องต้น
 - **Functional Simulation** การจำลองการทำงานของโค้ดในระดับ Register-Transfer-Level (RTL) เพื่อตรวจสอบการทำงานของวงจรก่อนนำไป Synthesis
 - **Timing simulation** การจำลองการทำงานที่ใกล้เคียงกับฮาร์ดแวร์มากที่สุดเนื่องจากนำข้อมูลเชิงเวลา (Timing) ที่เกิดขึ้นใน FPGA มาประกอบด้วย มักใช้หาข้อผิดพลาดในกรณี que การทำงานจริงบน FPGA ไม่เหมือนผลจาก Functional Simulation
3. **Design Synthesis** การสังเคราะห์วงจร คือ การแปลงโค้ดให้เป็นวงจรในระดับเกต (Gate - level) ซึ่งเป็น Netlist ของเกตต่างๆ ในวงจร ผู้ออกแบบต้องระบุถึงเทคโนโลยี ผู้ผลิต และหมายเลขรุ่นของฮาร์ดแวร์ที่ใช้แก่โปรแกรม Synthesis ซึ่งบางโปรแกรมเปิดโอกาสให้เลือกวิธีการสังเคราะห์วงจรได้ว่าการ optimize แบบใดระหว่างความเร็วสูงกับประหยัดเนื้อที่

4. **Design Implementation** ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย การแบ่งวงจร การวางอุปกรณ์ และการเชื่อมต่อสัญญาณ (Partitioning, Placement and Routing) ตามลำดับ โดยแบ่งวงจรที่ได้จากการสังเคราะห์แล้วแยกเป็นวงจรย่อยๆ เพื่อวางลงในโครงสร้างของอุปกรณ์ชนิดต่างๆ ตามชิปที่เลือกเป็นเป้าหมาย จากนั้นจึงวิเคราะห์ความเหมาะสมถึงการวางวงจรย่อยๆ เหล่านั้น ณ ตำแหน่งภายในชิปดังกล่าว ท้ายสุดเป็นขั้นตอนการเชื่อมต่อสัญญาณภายในชิปเข้าด้วยกัน
5. **Download and Test** เป็นการนำข้อมูลวงจรบันทึกลงชิป โดยใช้ไฟล์บิตสตรีม (.JED) ที่ได้จากขั้นตอน Design Implementation ก่อนหน้า

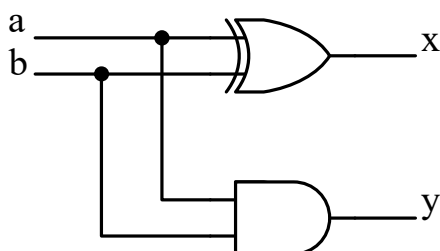
หมายเหตุ

- การใช้งานโปรแกรม Xilinx ISE WebPack นักศึกษาสามารถศึกษาได้จาก การทดลองที่ 0
- จากการทดลองที่ 0 นักศึกษาจะเห็นว่าการดาวน์โหลดข้อมูลวงจร หรือการโปรแกรมลง FPGA 2 รูปแบบ คือการโปรแกรมลง PROM ซึ่งเป็นหน่วยความจำของ FPGA ทำให้การใช้งานบอร์ดครั้งต่อไปไม่ต้องดาวน์โหลดข้อมูลวงจรจากเครื่องคอมพิวเตอร์อีก (เมื่อปิดเครื่อง และเปิดใหม่ วงจรที่โปรแกรมไว้ยังคงอยู่) ซึ่งมีอายุการใช้งานจำกัด (สามารถเขียนโปรแกรมลงได้ไม่เกิน 20,000 ครั้ง) ส่วนการโปรแกรมลง Volatile memory ของ FPGA ต้องมีไฟเลี้ยงตัวชิปอยู่ตลอดเวลาหากไฟดับวงจรจะหายไปทันที แต่สามารถโปรแกรมได้ไม่จำกัด

ดังนั้น ในระหว่างการทดลองให้นักศึกษาโปรแกรมวงจรลง Volatile memory ของบอร์ด FPGA เพื่อทดสอบ และเมื่อต้องการส่งการทดลอง จึงโปรแกรมลง PROM ของบอร์ด FPGA แล้วนำมาส่งได้

การทดลอง

1. ให้นักศึกษาสร้างวงจร 1-Bit Half Adder ดังรูปข้างล่างนี้ จนเสร็จสมบูรณ์ และทำการจำลองการทำงาน แล้วบันทึกผลการทดลองลงตาราง

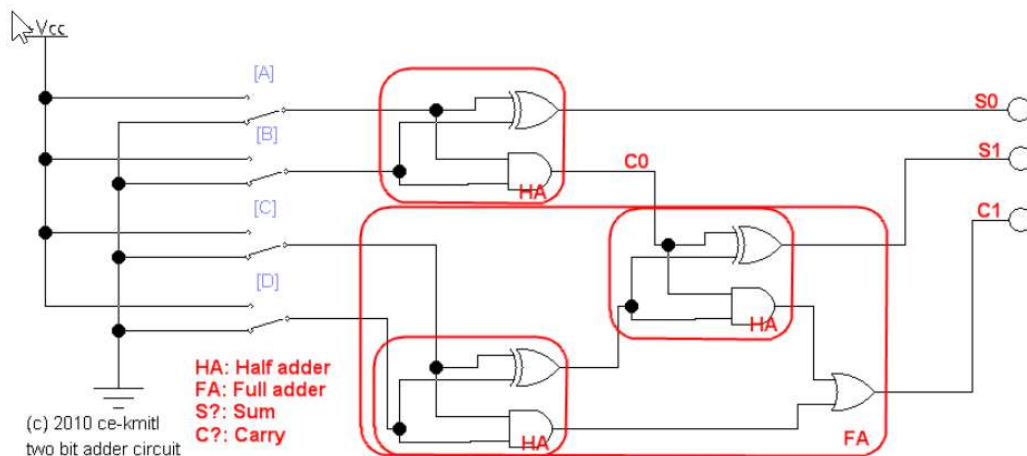

บันทึกผลการทดลอง (สว่าง=1 ดับ=0)

a	b	x	y
0	0		
0	1		
1	0		
1	1		

วิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ได้จากตาราง

2. ให้นักศึกษาร่างวงจรบวกเลขสองบิตดังรูปข้างล่างนี้ โดยเทียบเคียงจากขั้นตอนการใช้งานโปรแกรมตามข้อ 1 แล้วโปรแกรมลงบอร์ด FPGA โดยให้กำหนดอินพุตมาจากสวิตช์เลื่อน และเอาต์พุตแสดงที่ LED บันทึกหมายเลข PIN และบันทึกผลการทดลองลงตาราง

A หมายเลข PIN คือ P.....
B หมายเลข PIN คือ P.....
C หมายเลข PIN คือ P.....
D หมายเลข PIN คือ P.....

S0 หมายเลข PIN คือ P.....
S1 หมายเลข PIN คือ P.....
C1 หมายเลข PIN คือ P.....

บันทึกผลการทดลอง (สว่าง=1 ดับ=0)

SW0 (A)	SW1 (B)	SW2 (C)	SW3 (D)	LED0 (C1)	LED1 (S1)	LED2 (S0)
0	0	0	0			
0	1	1	0			
0	1	1	1			
1	0	1	1			
1	1	0	1			
1	1	1	0			
1	1	1	1			